

הקשר בין עיצוב סביבת העבודה ושביעות רצון מהעבודה

מיכל אלון
טל וינברג

כלי המחקר

הכלי ששימש במחקר זה הינו שאלון המורכב משני חלקים. החלק הראשון כולל 6 שאלות דמוגרפיות. בחלק זה 2 שאלות פתוחות ו-4 שאלות סגורות, אשר נלקחו משאלון הסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס). החלק השני מורכב מ-42 שאלות סגורות. 20 השאלות הראשונות הן שאלון שביעות רצון בעבודה (MSQ). ועוד 22 שאלות בנושא שביעות רצון מעיצוב סביבת העבודה, שפותחו על ידינו, פריטים 21-42 בשאלון. לצורך חיבור השאלות השתמשנו בידע המקצועי שלנו. השאלות נועדו להעריך את רמת שביעות הרצון מהיבטים שונים. בשאלון זה הנבדקים מתבקשים לציין את רמת שביעות רצונם מכל אחד מההיבטים על פני סולם בין 6 דרגות מ-"1" לא מרוצה עד "6" מרוצה מאוד. השאלון ששימש למחקר מוצג בנספח 1.

המשתנים - הגדרה ומדידה

משתני המחקר הם שביעות רצון מהעבודה ועיצוב סביבת העבודה.

שביעות רצון - נחת רוח, סיפוק (בהט ומישור, 1995). **שביעות רצון בעבודה**- מוגדרת כמכלול תחושות סיפוק של עובד בסיטואציית העבודה. (Locke, 1976; Smith, Kendall, & Hulim, 1969). הרצברג (Herzberg, 1966) הגדיר שביעות רצון כעמדה חיובית שיש לעובד כלפי מקום עבודתו, המתבטאת ברצונו להישאר בו, להזדהות עם יעדיו ולתרום להשגתם. שביעות רצון נמדדת באמצעות שאלון MSQ (MINNESOTA SATISCACTION QUESTIONNAIR) שפותח על ידי חוקרי אוניברסיטת מינסוטה (WEISS, DAWLS, ENGLANT & LOFQ UIST). השאלון בניסוחו המקוצר מורכב מעשרים פריטים שנועדו להעריך את רמת שביעות הרצון בעבודה מהיבטים שונים, כגון: אפשרויות קידום, תנאי עבודה, תחושת הישג וכד'. הגרסה העברית לשאלון זה עובדה על ידי אהרון צינר מאוניברסיטת תל אביב. בשאלון הנבדקים התבקשו לציין את רמת שביעות רצונם מכל אחד מההיבטים של עולם העבודה, על פני סולם בין 6 דרגות מ-"1" לא מרוצה עד "6" מרוצה מאוד. מחקרים קודמים הניבו מקדמי מהימנות, α של קרונבך (מתאם פנימי), גבוהים עבור מדד שביעות הרצון הכללי כמו $\alpha=0.88$ (Jackson, Zedek & Summer, 1985). השימוש בדרך כלל כמשתנה רציף בממוצע הניקוד, או, כסך הכל לפי הצורך. פריטים 1-20 בודקים את המשתנה "שביעות רצון" בשאלון. נמצאה מהימנות $\alpha=0.90$.

שביעות רצון מרמת עיצוב סביבת העבודה- פריטים 21,26-30.32.36 בשאלון. מדד זה נבנה באמצעות שאלות בנושאי עיצוב וצבע. הנבדקים התבקשו לציין את רמת שביעות רצונם מכל אחד מההיבטים של

עיצוב סביבת העבודה, על פני סולם בין 6 דרגות מ-"1" לא מרוצה עד "6" מרוצה מאוד. במדד זה נמצאה מהימנות $\alpha=0.91$.

שביעות הרצון מרמת נוחות סביבת העבודה - פריטים 22-23.33-35.37-42 בשאלון. מדד זה נבנה באמצעות שאלות בנושאי תיאורה, נוחות הריהוט, טמפרטורה, טכנולוגיה, נגישות, ריחות ורעש. הנבדקים התבקשו לציין את רמת שביעות רצונם מכל אחד מההיבטים של נוחות סביבת העבודה, על פני סולם בין 6 דרגות מ-"1" לא מרוצה עד "6" מרוצה מאוד. במדד זה נמצאה מהימנות $\alpha=0.90$.

שביעות הרצון ממיקום עמדת העבודה - פריטים 24-25.31 בשאלון. מדד זה נבנה באמצעות שאלות בנושאי מיקום עמדת העבודה בחלל העבודה. והנבדקים התבקשו לציין את רמת שביעות רצונם מכל אחד מההיבטים של מיקום עמדת העבודה, על פני סולם בין 6 דרגות מ-"1" לא מרוצה עד "6" מרוצה מאוד. במדד זה נמצאה מהימנות $\alpha=0.88$.

התוצאות מוצגות בלוח 1 :

לוח 1- עקיבות פנימית Cronbach's alpha

משתנה	מספרי שאלות	מספר פריטים	אלפא של קרונבך
שביעות רצון	1-20	20	$\alpha=0.90$
שביעות רצון מרמת העיצוב	21,26-30.32.36	8	$\alpha=0.91$
שביעות רצון מרמת הנוחות	22-23.33-35.37-42	11	$\alpha=0.90$
שביעות רצון ממיקום עמדת העבודה	24-25.31	3	$\alpha=0.88$

אופן בדיקת ההשערות

הנתונים נותחו בתוכנת "SPSS" על ידי הגברת אליאט אורחן מ"המרכז האקדמי רופין". נערכו ניתוחים סטטיסטיים לבדיקת שכיחויות של המדדים, סטטיסטיקה תיאורית של משתני המחקר, בדיקות מהימנות וקשרים בין המשתנים – r של פירסון.

נספחים

השאלון :

שאלון לבדיקת קשר בין עיצוב חלל העבודה לשביעות רצון בעבודה

סקר זה מיועד לצורך עבודה סמינריונית, במסגרת לימודי BA למנהלים, במרכז האקדמי "רופין". לא ייעשה בנתונים כל שימוש אחר. הסקר אנונימי ואינך נדרש/ת לציין את שמך, או, פרטים מזהים אחרים. נשמח באם תקדישי/י מספר דקות מזמנך על מנת למלא את השאלון.

1. גיל _____

2. מין: ז / נ

3. מהי התעודה או התואר הגבוה ביותר שקיבלת?

- 1) תעודת סיום של בי"ס יסודי או חטיבת ביניים
- 2) תעודת סיום של בית ספר תיכון (שאינה תעודת בגרות)
- 3) תעודת בגרות
- 4) תעודת סיום של בי"ס על-תיכוני שאינה תעודה אקדמית
- 5) תואר אקדמי ראשון B.A, או תואר מקביל כולל תעודה אקדמית –
- 6) תואר אקדמי שני M.A, או תואר מקביל (כולל דוקטור לרפואה)
- 7) תואר אקדמי שלישי PH.D, או תואר מקביל
- 8) תעודה אחרת
- 9) לא קיבלת אף תעודה

4. כמה שעות בשבוע את עובדת בדרך כלל, כולל שעות נוספות, במקום העבודה? _____

5. מהו מצב בריאותך, בדרך כלל?

- 1) טוב מאד
- 2) טוב
- 3) לא כל כך טוב
- 4) בכלל לא טוב

6. אני מוגדר בחברה בה אני עובד כדרג:

- 1) בכיר מאוד
- 2) בכיר
- 3) בינוני
- 4) זוטר

צייקי באיזו מידה הינך מרוצה מההיבטים הרשומים להלן :

לא מרוצה	מרוצה במידה מועטה מאוד	מרוצה במידה מועטה	מרוצה במידה בינונית	מרוצה	מרוצה מאוד		
1	2	3	4	5	6		
						מהאפשרות להיות עסוק כל הזמן	1
						מההזדמנות לעבוד לבד בעיסוק	2
						מההזדמנות לעשות דברים שונים מפעם לפעם	3
						מהצורה בה מטפל הממונה עלי בכפייו	4
						מההזדמנות להרגיש שאני "משהו" בארגון	5
						מיכולתו של הממונה עלי לקבל החלטות	6
						מהאפשרות לעשות דברים שאינם נוגדים את מצפוני	7
						מהצורה בה עיסוקי מספק תעסוקה יציבה	8
						מההזדמנות לעשות דברים למען אנשים אחרים	9
						מההזדמנות לומר לאנשים אחרים מה לעשות	10
						מההזדמנות לעשות משהו המאפשר שימוש ביכולותיי	11
						מהצורה בה מפעיל מקום העבודה את מדיניותו	12
						מהמשכורת שלי ביחס לעבודה שאני מבצע	13
						מסיכויי הקידום בעיסוק	14
						מהחופש להשתמש בשיפוט שלי	15
						מההזדמנות לנסות שיטות משלי בביצוע העיסוק	16
						מתנאי העבודה	17
						מהצורה בה חברי לעבודה מסתדרים זה עם זה	18
						מההכרה בה אני זוכה עבור ביצוע טוב	19
						מתחושת הישג שאני מקבל בעיסוק	20
						מהצבעים בסביבת העבודה שלי	21
						מרמת התאורה במשרדי	22
						מנוחות הכיסא עליו אני יושב	23
						ממיקום החלל בו אני עובד (עמדת העבודה שלי)	24
						מהאזור בו ממוקמת עמדת העבודה שלי	25
						ממידת ההשקעה של החברה בפרטים הקטנים של העיצוב (וילונות, עציצים, תמונות וכו')	26
						ממידת ההשקעה בעיצוב חדרי שירות לעובדים (במטבחונים/פינות קפה/קפיטריה)	27
						ממידת ההשקעה בעיצוב פינות עישון	28
						מרמת העיצוב של הכיסא עליו אני יושב	29
						מעיצוב החלל בו אני עובד (עמדת העבודה שלי)	30
						ממיקום עמדת העבודה שלי ביחס לעובדים אחרים בדרגתי	31
						מרמת עיצוב השירותים (בתי שימוש)	32
						מרמת המיזוג בסביבת העבודה שלי	33
						מרמת הטכנולוגיה במקום עבודתי	34
						מרמת הנגישות למכונות הצילום, לפקס, למקומות אחסון)	35
						מרמת עיצוב הריהוט	36
						מרמת נוחות הריהוט	37
						מדרגת הרעשים	38
						מריחות מסוכנים/בלתי נעימים	39
						משטח העבודה לצורכי כתיבה/קריאה/ביצוע העבודה	40
						ממרחב העבודה האישי (קטן, גדול, צפוף, מדי, מרווח למדי)	41
						מנוחות השירותים (בתי שימוש)	42